

- Jaj, megbocsátok.
- Annyiszor próbáltam. A legkülönbözőbb időpontokban. Gondoltam, most még megkísérlem.
- Sikerült.
- Úgy aggódtunk magáért. Az után a szörnyűség után. Hogy tehetett ilyet a Bandi? A pálya csúcán... sikerei teljében...
- Teljében – ez jó. Tud még ilyeneket?
- A férfi meg se hallotta. Mondta, mondta a magáét.
- Soha ilyen Puhakalapost nem láttam, mint a Bandi a Belső ruhatárban. A külföld is felfigyelt rá.
- Felfigyelt?
- Azt hiszem, ezzel nem mondok újságot. Angol kritikusok is látták a Belső ruhatárt. Angolok, olaszok, németek... kritikusok, rendezők, színházi emberek. Ki akarták vinni Londonba. Gondolja meg! Egy londoni szerződés... És akkor ilyesmi... De hát hogy tehetete?
- Nem tudom. Semmit se tudok... semmit?

Vörös István

LEVÉL A JELENBELIEKHEZ

Mért mindig ebben a pillanatban lenni?
 A jelen fölé, a jelen alá, mint
 az osztályzatok.
 Szürkés-kék füzetpapír, bekötött
 könyvek. Fa tolltartó. A csukott
 ablakon befelé jön a fény.
 Isten ellazult figyelme. Egy
 óra számlapja a plafonra
 tükröz, és valóban, a beesési
 szög azonos a visszaverődési
 szöggel.

A tanár megáll, aláhajol a pillanat-
 nak, mint Bándi a lányok szoknyájának.
 De hát mit lát? Vékony lábakat,
 fehér bugyit. Egy kéz a magasba
 lendül. A halál strébere vécére kéretőzik.

OLAJFA

Egy olajfában páncélt találtak,
és most a hangyák sürgősen
máshová hordják bábjaikat.
Egy lánctalpas traktor várakozik.

Szétdobált maroknyi fekete
föld, levetett
olajos ing, félbevágott
avokádó, ebédidő.

Szemedhez igazítod a fehéret,
füledhez a bádoggörgést,
szádhhoz a poharat.

Ijesztő lehet egy bogó is.
Egy koponya is lehet megnyugtató.

Perneczky Géza

A REJTŐZKÖDŐ CSONTVÁRY

„Hajnalban nap nap után a lángoló Kárpátokat figyeltem, s egy délután csendesen bóbiskoló tinós szekeren megakadt a szemem. Egy kifejezhetetlen mozdulat kezembe adja a rajzönt, s egy vénypapírra kezdem rajzolni a motívumot.

A principálisom nesztelenül hátul sompolyog, a rajz elkészültével a vállamra ütött: »Mit csinál? hisz maga festőnek született.« Meglepődve álltunk, egymásra nézünk, s csak ekkor tudtam és eszméltem, amikor magam is az eredményt láttam, hogy valami különös eset történt, amely kifejezhetetlen boldog érzésben nyilvánult meg. A rajzot oldalzsembe tettem, s e perctől fogva a világ legboldogabb embere lettem. Principálisom távoztával kiléptem az utcára, a rajzot elővettem tanulmányozásra: s ahogy a rajzban gyönyörködöm, egy háromszögletű kis fekete magot pillantok meg bal kezemben, mely figyelmemet lekötötte. E lekötöttségben fejem fölött hátulról hallom: Te leszel a világ legnagyobb napút-festője, nagyobb Raffaelnél.”
(Csontváry: ONÉLETRAJZI JEGYZETEK, 1910-es évek)

Több mint két évtizeddel az emlékezetes Csontváry-láz után mintha megint szaporodnának a róla szóló publikációk. Véletlenről van szó vagy friss aktualitásról? Valószínűleg mind a kettőről. Ha például ezt a tanulmányt most egy bulvárlap közölné,